

GÜZELI

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ (πρώτο τμήμα)
της 26ης Οκτωβρίου 2006 *

Στην υπόθεση C-4/05,

με αντικείμενο αίτηση εκδόσεως προδικαστικής αποφάσεως δυνάμει του άρθρου 234 ΕΚ, που υπέβαλε το Verwaltungsgericht Aachen (Γερμανία) με απόφαση της 29ης Δεκεμβρίου 2004, η οποία περιήλθε στο Δικαστήριο στις 6 Ιανουαρίου 2005, στο πλαίσιο της δίκης

Hasan Güzeli

κατά

Oberbürgermeister der Stadt Aachen,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (πρώτο τμήμα),

συγκείμενο από τους P. Jann, πρόεδρο τμήματος, K. Lenaerts και K. Schieman (εισηγητή), δικαστές,

* Γλώσσα διαδικασίας: η γερμανική.

γενικός εισαγγελέας: L. A. Geelhoed
γραμματέας: K. Sztranc-Slawiczec, υπάλληλος διοικήσεως,

έχοντας υπόψη την έγγραφη διαδικασία και κατόπιν της επ' ακροατηρίου συζητήσεως της 12ης Ιανουαρίου 2006,

λαμβάνοντας υπόψη τις παρατηρήσεις που υπέβαλαν:

- ο H. Güzeli, εκπροσωπούμενος από τον R. Hofmann, Rechtsanwalt,
- η Γερμανική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από τον M. Lumma και την C. Schulze-Bahr,
- η Κυβέρνηση της Σλοβακίας, εκπροσωπούμενη από τον R. Procházka,
- η Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, εκπροσωπούμενη από τους V. Kreuzschitz και G. Rozet,

αφού άκουσε τον γενικό εισαγγελέα που ανέπτυξε τις προτάσεις του κατά τη συνεδρίαση της 23ης Μαρτίου 2006,

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

- 1 Η αίτηση εκδόσεως προδικαστικής αποφάσεως αφορά την ερμηνεία του άρθρου 10, παράγραφος 1, της αποφάσεως 1/80 του Συμβουλίου Συνδέσεως ΕΟΚ-Τουρκίας,

της 19ης Σεπτεμβρίου 1980, σχετικά με την ανάπτυξη της συνδέσεως (στο εξής: απόφαση 1/80). Το Συμβούλιο Συνδέσεως συστάθηκε με τη Συμφωνία Συνδέσεως μεταξύ της Ευρωπαϊκής Οικονομικής Κοινότητας και της Τουρκίας, η οποία υπογράφηκε στις 12 Σεπτεμβρίου 1963, στην Άγκυρα, από την Τουρκική Δημοκρατία, αφενός, και από τα κράτη μέλη της ΕΟΚ και την Κοινότητα, αφετέρου, και η οποία συνήφθη, εγκρίθηκε και επικυρώθηκε εξ ονόματος της Κοινότητας με την απόφαση 64/732/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 23ης Δεκεμβρίου 1963 (ΕΕ ειδ. έκδ. 11/001, σ. 48).

- 2 Η αίτηση αυτή υποβλήθηκε στο πλαίσιο διαφοράς μεταξύ του H. Güzeli, Τούρκου υπηκόου, και του Oberbürgermeister der Stadt Aachen (στο εξής: Oberbürgermeister) όσον αφορά την άρνηση του Oberbürgermeister να παρατείνει την άδεια διαμονής του H. Güzeli.

Το νομικό πλαίσιο

Η κοινοτική νομοθεσία

- 3 Το άρθρο 6, παράγραφοι 1 και 2, της αποφάσεως 1/80 έχει ως εξής:

«1. Υπό την επιφύλαξη των διατάξεων του άρθρου 7 περί ελεύθερης προσβάσεως των μελών της οικογενείας του στην απασχόληση, ο Τούρκος εργαζόμενος που είναι ενταγμένος στη νόμιμη αγορά εργασίας κράτους μέλους:

- εφόσον έχει απασχοληθεί νομίμως επί ένα έτος, δικαιούται, εντός αυτού του κράτους μέλους, ανανέωσης της ισχύουσας αδειάς εργασίας του στον ίδιο εργοδότη, αν εξακολουθεί να κατέχει θέση εργασίας
- εφόσον έχει απασχοληθεί νομίμως επί τρία έτη, και υπό την επιφύλαξη της αποδοτέας στους εργαζομένους των κρατών μελών της Κοινότητας προτεραιότητας, δικαιούται, εντός αυτού του κράτους μέλους, να αποδεχθεί, κατ' επιλογή του, άλλη προσφορά εργασίας, στο ίδιο επάγγελμα, που του γίνεται υπό συνήθεις συνθήκες από άλλο εργοδότη και έχει καταγραφεί από τις υπηρεσίες απασχολήσεως του οικείου κράτους μέλους·

— εφόσον έχει απασχοληθεί νομίμως επί τέσσερα έτη, έχει ελεύθερη πρόσβαση σε οποιαδήποτε έμμισθη δραστηριότητα της επιλογής του εντός αυτού του κράτους μέλους.

2. Οι ετήσιες άδειες και οι μικρής διάρκειας απουσίες λόγω ασθενείας, μητρότητας ή εργατικού ατυχήματος εξομοιώνονται με περιόδους νόμιμης απασχολήσεως. Οι περίοδοι ακούσιας ανεργίας δεόντως διαπιστωμένες από τις αρμόδιες αρχές και οι απουσίες λόγω μακράς ασθενείας, χωρίς να εξομοιώνονται με περιόδους νόμιμης απασχολήσεως, δεν θίγουν τα δικαιώματα που έχουν αποκτηθεί βάσει της προηγούμενης περιόδου απασχολήσεως.»

4 Κατά το άρθρο 10, παράγραφος 1, της αποφάσεως 1/80:

«Τα κράτη μέλη της Κοινότητας αναγνωρίζουν υπέρ των Τούρκων εργαζομένων οι οποίοι είναι ενταγμένοι στη νόμιμη αγορά τους εργασίας καθεστώς που χαρακτηρίζεται από την ανυπαρξία οποιασδήποτε διακρίσεως λόγω ιθαγενείας σε σχέση με τους κοινοτικούς εργαζομένους όσον αφορά την αμοιβή και τους λοιπούς όρους εργασίας.»

Η εθνική νομοθεσία

5 Δυνάμει του άρθρου 284, παράγραφος 5, του Τρίτου Βιβλίου του γερμανικού κώδικα κοινωνικής ασφαλίσεως (Sozialgesetzbuch), ως είχε μέχρι τις 31 Δεκεμβρίου

2004, η χορήγηση άδειας εργασίας επιτρεπόταν μόνο στις περιπτώσεις κατά τις οποίες ο αλλοδαπός διέθετε άδεια διαμονής βάσει του άρθρου 5 του νόμου περί αλλοδαπών (Ausländergesetz).

- 6 Με τη θέση σε ισχύ του νόμου περί μεταναστεύσεως (Zuwanderungsgesetz), την 1η Ιανουαρίου 2005, δεν είναι πλέον αναγκαία η άδεια εργασίας. Αν και σε ποια έκταση ένας αλλοδαπός έχει δικαίωμα ασκήσεως έμμισθης δραστηριότητας μπορεί στο εξής να συναχθεί άμεσα από τον ίδιο τον τίτλο διαμονής.

Η διαφορά της κύριας δίκης και τα προδικαστικά ερωτήματα

- 7 Όπως προκύπτει από την απόφαση περί παραπομπής, ο Η. Güzeli, Τούρκος υπήκοος, εισήλθε στο γερμανικό έδαφος στις 13 Σεπτεμβρίου 1991.
- 8 Στις 7 Μαρτίου 1997, ο προσφεύγων σύναψε γάμο με Γερμανίδα υπήκοο και ο Oberbürgermeister του χορήγησε, στις 29 Ιουλίου 1997, άδεια διαμονής διάρκειας ενός έτους. Εξάλλου, το γραφείο εργασίας του Aachen του χορήγησε, στις 31 Ιουλίου 1997, άδεια εργασίας αορίστου χρόνου και για κάθε είδους επαγγελματική δραστηριότητα.
- 9 Στις 19 Ιουνίου 1998, ο Η. Güzeli ζήτησε παράταση της άδειας διαμονής του. Από τις 8 Ιουλίου 1998 τελούσε σε διάσταση με τη σύζυγό του και ο γάμος λύθηκε το 2002.

- 10 Στις 6 Ιανουαρίου 1999, ο Oberbürgermeister ανανέωσε την άδεια διαμονής του H. Güzeli, αρχικώς μέχρι τις 6 Δεκεμβρίου 1999 και, εκ νέου, μέχρι τις 9 Οκτωβρίου 2001 με την υπόμνηση ότι ο H. Güzeli μπορούσε να επικαλεστεί το δικαίωμα που απορρέει από το άρθρο 6, παράγραφος 1, πρώτη περίπτωση, της αποφάσεως 1/80. Η άδεια διαμονής περιείχε την ακόλουθη προσθήκη: «Δεν επιτρέπεται η άσκηση ανεξάρτητης επαγγελματικής δραστηριότητας ή παρεμφερούς έμμισθης δραστηριότητας. Η μόνη επαγγελματική δραστηριότητα που επιτρέπεται είναι ως σερβιτόρου στο Café Marmara στο Aachen.»
- 11 Στις 25 Σεπτεμβρίου 2001, ο H. Güzeli υπέβαλε αίτηση για την ανανέωση της άδειας διαμονής του.
- 12 Από την 1η Οκτωβρίου έως τις 31 Δεκεμβρίου 1997, από την 1η Φεβρουαρίου 1998 έως τις 31 Μαρτίου 1999 και από την 1η Ιουνίου 1999 έως τις 31 Μαρτίου 2000 απασχολήθηκε στο Aachen, στο café Marmara έχοντας εργοδότες διάφορες επιχειρήσεις οι οποίες διαχειρίζονταν το κατάστημα αυτό (όλες μαζί, στο εξής: café Marmara). Ο H. Güzeli εργαζόταν εκεί ως σερβιτόρος.
- 13 Από τις 10 Απριλίου ως τις 14 Δεκεμβρίου 2000 και από την 1η Μαρτίου ως τις 30 Νοεμβρίου 2001, ο H. Güzeli εργάστηκε κατά διαστήματα στο Aachen στην επιχείρηση Aachener Printen und Schokoladenfabrik Henry Lambertz GmbH & Co KG (στο εξής: επιχείρηση Lambertz), ως εποχιακά εργαζόμενος. Στα ενδιάμεσα χρονικά διαστήματα, ο προσφεύγων ελάμβανε παροχές από το γραφείο εργασίας του Aachen. Ουδέποτε έλαβε κοινωνικές παροχές.
- 14 Μετά τις 2 Απριλίου 2002, κυρίως από τις 23 Νοεμβρίου 2002 έως τις 5 Δεκεμβρίου 2003, καθώς και από τις 2 Ιουνίου 2004 μέχρι το τέλος της εποχής 2004, απασχολήθηκε στην επιχείρηση Lambertz.

- 15 Με απόφαση του Amtsgericht Aachen, της 27ης Ιουνίου 2002, ο H. Güzeli καταδικάστηκε δύο φορές για παράβαση του Ausländergesetz σε χρηματική ποινή διότι η εργασία του στην εταιρία Lambertz αντέβαινε στον όρο που είχε προστεθεί στην άδεια διαμονής του.
- 16 Στις 2 Ιανουαρίου 2003, ο Oberbürgermeister απέρριψε την αίτηση του H. Güzeli για ανανέωση της άδειας διαμονής και διέταξε την απέλασή του στην Τουρκία. Η Bezirksregierung Köln (ανώτατη περιφερειακή αρχή εδρεύουσα στην Κολωνία) απέρριψε την ενδικοφανή προσφυγή του H. Güzeli με απόφαση της 20ής Ιουλίου 2004. Στις 9 Αυγούστου 2004, ο H. Güzeli άσκησε προσφυγή ενώπιον του Verwaltungsgericht Aachen.
- 17 Υπό τις συνθήκες αυτές, το Verwaltungsgericht Aachen αποφάσισε να αναστείλει τη διαδικασία και να υποβάλει στο Δικαστήριο τα ακόλουθα προδικαστικά ερωτήματα:

«1) Εμπίπτει στην απαγόρευση των δυσμενών διακρίσεων, που προβλέπει του άρθρο 10, παράγραφος 1, της αποφάσεως 1/80, η άρνηση κράτους μέλους να μην επιτρέψει, για τη χρονική περίοδο που διαρκεί η απασχόληση, την περαιτέρω διαμονή Τούρκου εργαζομένου, που βρίσκεται στη θέση που είναι ο προσφεύγων, ο οποίος κατά τη λήξη της εθνικής άδειας διαμονής που του είχε αρχικώς χορηγηθεί ήταν ενταγμένος στη νόμιμη αγορά εργασίας του κράτους μέλους και είχε επ' αόριστον δικαίωμα απασχολήσεως;

Ασκήει επιρροή, στην ίδια αλληλουχία, το γεγονός ότι η χορηγηθείσα στον Τούρκο διακινούμενο εργαζόμενο άδεια εργασίας

— του χορηγήθηκε βάσει της εθνικής νομοθεσίας άνευ χρονικού περιορισμού,

— του χορηγήθηκε, βάσει της εθνικής νομοθεσίας, υπό τον όρον ότι θα εξακολουθήσει να ισχύει η αρχική άδεια διαμονής, χωρίς ωστόσο να παύει να ισχύει αυτομάτως με τη λήξη της ισχύος της άδειας διαμονής, αλλά εξακολουθεί να ισχύει μέχρις ότου ο αλλοδαπός δεν επιτρέπεται να διαμένει πλέον, έστω και προσωρινώς, στο κράτος μέλος αυτό;

- 2) Μπορεί το κράτος μέλος, βάσει του άρθρου 10, παράγραφος 1, της αποφάσεως 1/80, να απαγορεύσει τη διαμονή Τούρκου εργαζομένου στο έδαφός του, στην περίπτωση κατά την οποία ο εργαζόμενος αυτός εργάζεται, μετά τη λήξη της ισχύος της άδειας διαμονής που του χορηγήθηκε για τελευταία φορά, ως εποχιακά εργαζόμενος, πράγμα που σημαίνει ότι κατά τα χρονικά διαστήματα μεταξύ των απασχολήσεων είναι άνεργος;

- 3) Επηρεάζει τυχόν μεταβολή του νομικού πλαισίου του διέποντος τα της χορηγήσεως άδειας διαμονής εθνικού δικαίου, η οποία επήλθε μετά τη λήξη της αρχικής άδειας διαμονής, την εκ του άρθρου 10, παράγραφος 1, της αποφάσεως 1/80 απορρέουσα απαγόρευση της αρνήσεως περαιτέρω διαμονής;»

Επί των προδικαστικών ερωτημάτων

- 18 Από την απόφαση περί παραπομπής προκύπτει ότι το εθνικό δικαστήριο απορρίπτει, άνευ ετέρου, την υπόθεση κατά την οποία Τούρκος υπήκοος που βρίσκεται σε κατάσταση όμοια με την κατάσταση του H. Güzeli μπορεί να επικαλεστεί τα δικαιώματα που του παρέχει το άρθρο 6, παράγραφος 1, της αποφάσεως 1/80. Στηριζόμενο στη σκέψη αυτή το εθνικό δικαστήριο αναρωτάται αν έχει εφαρμογή το άρθρο 10, παράγραφος 1, της αποφάσεως αυτής.

- 19 Προκειμένου να δοθούν χρήσιμες απαντήσεις στο αιτούν δικαστήριο, επιβάλλεται να εξακριβωθεί, κατ' αρχάς, αν είναι ορθή η άποψη ότι το δικαίωμα του H. Güzeli να ζητήσει παράταση της άδειας διαμονής του δεν μπορεί να στηριχθεί στο άρθρο 6, παράγραφος 1, της αποφάσεως 1/80.

Όσον αφορά το άρθρο 6, παράγραφος 1, της αποφάσεως 1/80

- 20 Το άρθρο 6, παράγραφος 1, της αποφάσεως 1/80 απαριθμεί τις κύριες προϋποθέσεις προς τις οποίες πρέπει να συμμορφώνεται η άσκηση της μισθωτής δραστηριότητας των Τούρκων υπηκόων που είναι ενταγμένοι στη νόμιμη αγορά εργασίας κράτους μέλους για να έχουν δικαίωμα χορηγήσεως και ανανεώσεως της άδειας εργασίας.
- 21 Το πρώτο εδάφιο της διατάξεως αυτής απαιτεί τακτική απασχόληση επί ένα έτος για να μπορεί ο Τούρκος εργαζόμενος να έχει δικαίωμα ανανεώσεως της άδειας εργασίας του στον ίδιο εργοδότη.
- 22 Το δεύτερο εδάφιο της ίδιας διατάξεως δίνει δικαίωμα στον Τούρκο εργαζόμενο, που έχει απασχοληθεί νομίμως επί τριετία, να αποδεχθεί, στο ίδιο επάγγελμα, άλλη προσφορά εργασίας, από εργοδότη της επιλογής του.
- 23 Το τρίτο εδάφιο της εν λόγω διατάξεως επιτρέπει στον Τούρκο εργαζόμενο, μετά τέσσερα έτη νόμιμης εργασίας, να έχει ελεύθερη πρόσβαση σε οποιαδήποτε έμμισθη δραστηριότητα της επιλογής του.

- 24 Το Δικαστήριο δέχεται παγίως ότι το άρθρο 6, παράγραφος 1, της αποφάσεως 1/80 έχει άμεσο αποτέλεσμα εντός των κρατών μελών, οπότε οι Τούρκοι υπήκοοι που πληρούν τις προϋποθέσεις του μπορούν να επικαλούνται ευθέως τα δικαιώματα που τους παρέχουν οι τρεις περιπτώσεις της διατάξεως αυτής, σταδιακά, ανάλογα με τη διάρκεια ασκήσεως μισθωτής δραστηριότητας στο κράτος μέλος υποδοχής (βλ., μεταξύ άλλων, αποφάσεις της 20ής Σεπτεμβρίου 1990, C-192/89, *Sevince*, Συλλογή 1990, σ. I-3461, σκέψη 26, και της 19ης Νοεμβρίου 2002, C-188/00, *Kurz*, Συλλογή 2002, σ. I-10691, σκέψη 26).
- 25 Τα δικαιώματα που παρέχει η εν λόγω διάταξη στον Τούρκο εργαζόμενο όσον αφορά την απασχόληση συνεπάγονται κατ' ανάγκη την ύπαρξη σχετικού δικαιώματος διαμονής του δικαιούχου, διότι διαφορετικά θα καθίστατο άνευ αντικειμένου το δικαίωμα προσβάσεως στην αγορά εργασίας και της πραγματικής ασκήσεως μισθωτής δραστηριότητας (προπαρατεθείσα απόφαση *Kurz*, σκέψη 27).
- 26 Από το γράμμα του άρθρου 6, παράγραφος 1, της αποφάσεως 1/80 προκύπτει ότι η διάταξη αυτή προϋποθέτει ότι ο ενδιαφερόμενος είναι Τούρκος εργαζόμενος σε κράτος μέλος, ότι ανήκει στη νόμιμη αγορά απασχολήσεως του κράτους μέλους υποδοχής και ότι εργάστηκε νομίμως για ορισμένο χρονικό διάστημα (προπαρατεθείσα απόφαση *Birgen*, σκέψη 28).
- 27 Πρέπει επομένως να εξεταστεί αν, κατά την ημερομηνία που έληγε η άδεια εργασίας του, δηλαδή στις 9 Οκτωβρίου 2001, από την οποία ο Η. Güzeli ζητεί την παράταση της ισχύος της εν λόγω άδειας (στο εξής: κρίσιμη ημερομηνία), ο ενδιαφερόμενος πληρούσε τις προϋποθέσεις για να μπορεί να αποκτήσει τα δικαιώματα που του παρέχει το εν λόγω άρθρο 6, παράγραφος 1.
- 28 Όπως προκύπτει από τον φάκελο που κατατέθηκε στο Δικαστήριο, ο Η. Güzeli, κατά την κρίσιμη ημερομηνία, ήταν υπάλληλος της επιχειρήσεως *Lambertz*. Ο Η. Güzeli άρχισε την επαγγελματική αυτή δραστηριότητα στις 10 Απριλίου 2000, αφού δηλαδή είχε παύσει να εργάζεται στον πρώτο εργοδότη του, το *café Marmara*, όπου είχε εργασθεί, με διακοπές, από την 1η Οκτωβρίου 1997 έως τις 31 Μαρτίου 2000.

- 29 Πάντως, επιβάλλεται η υπόμνηση ότι η άδεια διαμονής του H. Güzeli που παρατάθηκε από τις γερμανικές αρχές μέχρι τις 6 Δεκεμβρίου 1999, και εκ νέου μέχρι τις 9 Οκτωβρίου 2001, διευκρινίζει ότι είχε δικαίωμα να επικαλεσθεί τα δικαιώματα του άρθρου 6, παράγραφος 1, πρώτη περίπτωση, της αποφάσεως 1/80. Προς τούτο, η άδεια διαμονής του H. Güzeli περιελάμβανε την εξής μνεία: «Δεν επιτρέπεται η άσκηση ανεξάρτητης επαγγελματικής δραστηριότητας ή παρεμφερούς έμμισθης δραστηριότητας. Η μόνη επαγγελματική δραστηριότητα που επιτρέπεται είναι ως σερβιτόρου στο Café Marmara στο Aachen».
- 30 Περιορίζοντας, με την άδεια διαμονής του, τις επαγγελματικές δραστηριότητες του H. Güzeli μόνο στο εν λόγω café Marmara, οι γερμανικές αρχές προσδιόρισαν τα δικαιώματα που ο H. Güzeli, στο στάδιο εκείνο, μπορούσε να αντλήσει από τις διατάξεις του άρθρου 6, παράγραφος 1, της αποφάσεως 1/80. Πριν αποκτήσει το δικαίωμα να αποδεχθεί άλλη προσφορά εργασίας (στο ίδιο επάγγελμα) από εργοδότη της δικής του επιλογής, ο H. Güzeli έπρεπε να παραμείνει απασχολούμενος στον πρώτο εργοδότη του, το café Marmara, επί τρία έτη, σύμφωνα με τη δεύτερη περίπτωση της εν λόγω διατάξεως, πράγμα το οποίο δεν είχε πράξει.
- 31 Πρέπει ωστόσο να ερευνηθεί αν, μετά την επί ένα έτος απασχόλησή του στην επιχείρηση Lambertz, μπορούσε ο H. Güzeli να αντλήσει από το άρθρο 6, παράγραφος 1, πρώτη περίπτωση, της αποφάσεως 1/80 δικαίωμα ανανέωσης της άδειάς του εργασίας. Για να αποκτήσει τέτοιο δικαίωμα από τη διάταξη αυτή, θα έπρεπε ο H. Güzeli να είναι ενταγμένος, κατά τον κρίσιμο χρόνο, στη νόμιμη αγορά εργασίας κράτους μέλους.
- 32 Κατά πάγια νομολογία η έννοια της «νόμιμης αγοράς εργασίας» του άρθρου 6, παράγραφος 1, της αποφάσεως 1/80, πρέπει να θεωρηθεί ότι δηλώνει το σύνολο των εργαζομένων που έχουν συμμορφωθεί προς τις νομοθετικές και κανονιστικές διατάξεις του κράτους μέλους υποδοχής όσον αφορά την είσοδο στην επικράτεια και την απασχόληση και έχουν επομένως το δικαίωμα ασκήσεως επαγγελματικής δραστηριότητας σ' αυτό το κράτος (απόφαση Kurz, προπαρατεθείσα, σκέψη 39).

- 33 Συνεπώς, η κτήση των δικαιωμάτων που περιλαμβάνονται στις τρεις περιπτώσεις του άρθρου 6, παράγραφος 1, της αποφάσεως 1/80 εξαρτάται μόνον από την προϋπόθεση ότι ο Τούρκος εργαζόμενος έχει τηρήσει τη νομοθεσία του κράτους μέλους υποδοχής που διέπει την είσοδο στο έδαφός του και την άσκηση έμμισθης δραστηριότητας (απόφαση της 10ης Φεβρουαρίου 2000, C-340/97, Nazli, Συλλογή 2000, σ. I-957, σκέψη 32).
- 34 Όσον αφορά την προϋπόθεση αυτή, πρέπει να τονιστεί ότι το άρθρο 6, παράγραφος 1, πρώτη περίπτωση, της αποφάσεως 1/80 δεν μπορεί να νοηθεί υπό την έννοια ότι ο Τούρκος εργαζόμενος μπορεί να επικαλεσθεί τα δικαιώματα που του παρέχει η διάταξη αυτή όταν ασκεί έμμισθη δραστηριότητα σε δεύτερο εργοδότη χωρίς να πληροί τις απαιτήσεις της δεύτερης περίπτωσης της διάταξης αυτής.
- 35 Εν πάση περιπτώσει, από το σκεπτικό της αποφάσεως περί παραπομπής και από τη διατύπωση του πρώτου ερωτήματος προκύπτει ότι ο εθνικός δικαστής θεωρεί ότι, κατά τον κρίσιμο χρόνο, ο H. Güzeli «ήταν ενταγμένος [...] στη νόμιμη αγορά εργασίας» του κράτους μέλους υποδοχής.
- 36 Επειδή το Δικαστήριο δεν έχει αρμοδιότητα, βάσει του άρθρου 234 ΕΚ, να αποφανθεί με προδικαστική απόφαση επί της ερμηνείας κανόνων του εσωτερικού δικαίου (βλ. απόφαση της 26ης Σεπτεμβρίου 1996, C-341/94, Allain, Συλλογή 1996, σ. I-4631, σκέψη 11), στο αιτούν δικαστήριο εναπόκειται να προβεί συναφώς στις αναγκαίες διαπιστώσεις προκειμένου να καθορίσει αν, κατά την κρίσιμη ημερομηνία, ο H. Güzeli είχε τηρήσει τις προϋποθέσεις που επέβαλαν οι γερμανικές αρχές για την άσκηση της μισθωτής δραστηριότητάς του, ιδίως σε σχέση με τη σημασία που έχει, στο γερμανικό δίκαιο, η σχετική με την απασχόλησή του στο café Margara προϋπόθεση που περιλαμβανόταν στην άδειά του διαμονής. Ο εθνικός δικαστής πρέπει να εξετάσει αν η προϋπόθεση αυτή υπερίσχυε της άδειας εργασίας που χορηγήθηκε στον H. Güzeli στις 31 Ιουλίου 1997, άδεια που ίσχυε για κάθε είδους επαγγελματική δραστηριότητα.
- 37 Αν, κατά την εξέταση αυτή, το εθνικό δικαστήριο διαπίστωνε ότι, κατά την κρίσιμη ημερομηνία, ο H. Güzeli δεν ήταν ενταγμένος στη νόμιμη αγορά εργασίας της

Γερμανίας, ορθώς θα απέρριπτε το ενδεχόμενο παράτασης της άδειας διαμονής του H. Güzeli βάσει του άρθρου 6, παράγραφος 1, της αποφάσεως 1/80.

- 38 Αν, τουναντίον, το εν λόγω δικαστήριο κατέληγε ότι ο H. Güzeli ήταν, κατά την κρίσιμη ημερομηνία, ενταγμένος στην εν λόγω αγορά εργασίας, τότε θα μπορούσε να επικαλεσθεί τα δικαιώματα που του παρέχει το άρθρο 6, παράγραφος 1, πρώτη περίπτωση, της αποφάσεως 1/80, λαμβανομένων υπόψη των περιόδων απασχόλησεως που συμπλήρωσε στην επιχείρηση Lambertz. Στον εθνικό δικαστή εναπόκειται να εξακριβώσει αν η απασχόληση αυτή είχε τον χαρακτήρα «νόμιμης απασχόλησεως» υπό την έννοια του εν λόγω άρθρου 6, παράγραφος 1. Συναφώς, επιβάλλεται η υπόμνηση ότι η έννοια «νόμιμη απασχόληση» αποτελεί έννοια του κοινοτικού δικαίου και προϋποθέτει σταθερή και όχι πρόσκαιρη κατάσταση στην αγορά εργασίας κράτους μέλους (βλ. αποφάσεις *Sevinçe*, προπαρατεθείσα, σκέψη 30, και της 30ής Σεπτεμβρίου 1997, *C-98/96, Ertanir*, Συλλογή 1997, σ. I-5179, σκέψη 59).
- 39 Όπως προκύπτει από τον φάκελο που υποβλήθηκε στο Δικαστήριο, ο H. Güzeli απασχολήθηκε στην επιχείρηση Lambertz ως εποχιακά εργαζόμενος και η επαγγελματική δραστηριότητά του ασκήθηκε με διακοπές (ιδίως μεταξύ 14ης Δεκεμβρίου 2000 και 1ης Μαρτίου 2001). Πρέπει να εξεταστεί αν το γεγονός αυτό μπορεί να έχει επιπτώσεις στον υπολογισμό της διάρκειας της νόμιμης απασχόλησεως του H. Güzeli.
- 40 Για τις ανάγκες του υπολογισμού των περιόδων νόμιμης απασχόλησεως που παρατίθενται στις τρεις περιπτώσεις του άρθρου 6, παράγραφος 1, της αποφάσεως 1/80, η παράγραφος 2 του ίδιου άρθρου προβλέπει ένα σύστημα υπέρ του Τούρκου εργαζόμενου ο οποίος παύει προσωρινά τις δραστηριότητές του ανάλογα με το είδος και τη διάρκεια των περιόδων αυτών διακοπής της δραστηριότητας.
- 41 Όπως προκύπτει από τη δεύτερη περίπτωση του άρθρου 6, παράγραφος 2, δεύτερη περίοδος, της αποφάσεως 1/80, οι περίοδοι διακοπής της δραστηριότητας που

οφείλονται σε ασθένεια μακράς διάρκειας ή σε ακούσια ανεργία (όταν δηλαδή για την παύση της δραστηριότητας δεν ευθύνεται ο εργαζόμενος), χωρίς να εξομοιώνονται με περιόδους νόμιμης απασχολήσεως, δεν θίγουν τα δικαιώματα που έχουν αποκτηθεί βάσει της προηγούμενης περιόδου απασχολήσεως.

- 42 Η διάταξη αυτή έχει ως σκοπό να αποφεύγεται η επιβολή σε Τούρκο εργαζόμενο, ο οποίος επιστρέφει στην εργασία μετά από υποχρεωτική διακοπή των επαγγελματικών του δραστηριοτήτων λόγω ασθένειας μακράς διάρκειας ή ακούσιας ανεργίας, της υποχρεώσεως να υπολογίζει εκ νέου, όπως ακριβώς ένας Τούρκος εργαζόμενος που δεν έχει ασκήσει ακόμη μισθωτή δραστηριότητα στο συγκεκριμένο κράτος μέλος, τις περιόδους νόμιμης απασχολήσεως που προβλέπουν οι τρεις περιπτώσεις του άρθρου 6, παράγραφος 1, της αποφάσεως 1/80 (βλ., υπό την έννοια αυτή, αποφάσεις της 23ης Ιανουαρίου 1997, C-171/95, Tetik, Συλλογή 1997, σ. I-329, σκέψη 39, και της 10ης Ιανουαρίου 2006, C-230/03, Sedef, Συλλογή 2006, σ. I-157, σκέψη 52).
- 43 Όπως προκύπτει από το σκεπτικό της αποφάσεως, το αιτούν δικαστήριο στηρίζει τη συλλογιστική του στην άποψη ότι από τις διακοπές της επαγγελματικής δραστηριότητας που αναφέρονται στη δεύτερη περίπτωση του άρθρου 6, παράγραφος 1, της αποφάσεως 1/80 δεν θίγονται μόνον οι προηγούμενες περιόδοι απασχολήσεως που ανταποκρίνονται στην προϋπόθεση της διάρκειας των τριών περιπτώσεων του άρθρου 6, παράγραφος 2, δεύτερη περίοδος, της αποφάσεως αυτής. Η ιδέα στην οποία στηρίζεται η ανάλυση του εθνικού δικαστή είναι ότι ο Η. Güzeli θα έπρεπε να είχε απασχοληθεί τουλάχιστον για ένα έτος (διάρκεια που προβλέπεται από την πρώτη περίπτωση του άρθρου 6, παράγραφος 1, πρώτη περίπτωση, της αποφάσεως 1/80) για να του αναγνωριστεί «κεκτημένο δικαίωμα», υπό την έννοια της δευτέρας περιόδου του άρθρου 6, παράγραφος 2, δεύτερη περίοδος, της ίδιας αποφάσεως, το οποίο να μη θίγεται από προσωρινή διακοπή.
- 44 Η ερμηνεία αυτή είναι σύμφωνη με τον σκοπό του άρθρου 6, παράγραφος 2, δεύτερη περίπτωση, της αποφάσεως 1/80, η οποία επιδιώκει την εξασφάλιση της διατηρήσεως και της συνέχειας των δικαιωμάτων που έχει αποκτήσει ο Τούρκος εργαζόμενος από τις περιόδους απασχολήσεως που συμπλήρωσε προγενέστερα. Η χρησιμοποίηση του όρου «δικαιώματα» που χρησιμοποιείται εκεί συνεπάγεται ότι δεν πρόκειται για περιόδους οποιασδήποτε διάρκειας, έστω και ελάχιστης, αλλά για προηγούμενες περιόδους απασχολήσεως η διάρκεια των οποίων αρκεί για τη γένεση του δικαιώματος απασχολήσεως, δικαιώματος το οποίο, σύμφωνα με τη λογική της εν λόγω διατάξεως, πρέπει να συνεχίσει να υφίσταται παρά την προσωρινή διακοπή της επαγγελματικής δραστηριότητας για λόγους που δεν οφείλονται στον Τούρκο εργαζόμενο.

45 Πάντως, εν προκειμένω, κατά την ημερομηνία της διακοπής της εργασίας του στην επιχείρηση Lambertz, ο H. Güzeli δεν είχε ακόμη αποκτήσει το «δικαίωμα» αυτό εφόσον είχε εργασθεί μόνον οκτώ μήνες (από τις 10 Απριλίου έως τις 14 Δεκεμβρίου 2000), δηλαδή για χρονικό διάστημα που δεν αρκούσε για τη γένεση οποιουδήποτε δικαιώματος βάσει του άρθρου 6, παράγραφος 1, της αποφάσεως 1/80.

46 Υπό το φως των ανωτέρω σκέψεων πρέπει να εξεταστούν τα υποβληθέντα προδικαστικά ερωτήματα.

Επί του άρθρου 10 της αποφάσεως 1/80

47 Το αιτούν δικαστήριο έθεσε τρία προδικαστικά ερωτήματα σχετικά με την ερμηνεία του άρθρου 10, παράγραφος 1, της αποφάσεως 1/80.

48 Όπως προκύπτει από το γράμμα του άρθρου 10, παράγραφος 1, της αποφάσεως 1/80, η χορήγηση των δικαιωμάτων που προβλέπει η διάταξη αυτή εξαρτάται, όπως και τα δικαιώματα του άρθρου 6, παράγραφος 1, της ίδιας αποφάσεως, από την προϋπόθεση ότι ο Τούρκος εργαζόμενος είναι ενταγμένος στη νόμιμη αγορά εργασίας του οικείου κράτους μέλους.

49 Όσον αφορά τη σημασία που έχει, εντός του πλαισίου αυτού, το γεγονός ότι ο Τούρκος εργαζόμενος άλλαξε εργοδότη πριν την εκπνοή της τριετούς περιόδου που προβλέπει το άρθρο 6, παράγραφος 1, δεύτερη περίπτωση, της αποφάσεως 1/80, επιβάλλεται η υπόμνηση ότι, όπως αναφέρθηκε στη σκέψη 36 της παρούσας αποφάσεως, στο εθνικό δικαστήριο εναπόκειται να ερμηνεύσει τους κανόνες του εσωτερικού δικαίου και να προβεί συναφώς στις αναγκαίες διαπιστώσεις.

- 50 Αν, υπό το φως της έρευνας από τον εθνικό δικαστή των διατάξεων του γερμανικού δικαίου, αποδειχθεί ότι, κατά την κρίσιμη ημερομηνία, ο H. Güzeli δεν πληρούσε την προϋπόθεση που αφορά την ένταξη στη νόμιμη αγορά εργασίας, πρέπει να αποκλειστεί η προσφυγή στο άρθρο 10, παράγραφος 1, της αποφάσεως 1/80, προκειμένου να δοθεί βάσει αυτού η παράταση της άδειάς του διαμονής.
- 51 Αν, τουναντίον, αποδειχθεί ότι, κατά την κρίσιμη ημερομηνία, ο H. Güzeli ήταν πράγματι ενταγμένος στη νόμιμη αγορά εργασίας, τίθεται το ερώτημα αν μπορεί να στηριχθεί στο άρθρο 10, παράγραφος 1, της αποφάσεως 1/80.
- 52 Συναφώς, ο H. Güzeli, με τις παρατηρήσεις του ενώπιον του Δικαστηρίου, αναφέρθηκε στην ερμηνεία ανάλογης διατάξεως που περιλαμβάνεται στη συμφωνία συνεργασίας μεταξύ της Ευρωπαϊκής Οικονομικής Κοινότητας και του Βασιλείου του Μαρόκου, η οποία υπογράφηκε στο Rabat στις 27 Απριλίου 1976 και εγκρίθηκε εξ ονόματος της Κοινότητας με την απόφαση 64/732/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 23ης Δεκεμβρίου 1963, ερμηνεία την οποία έδωσε το Δικαστήριο με την απόφασή του της 2ας Μαρτίου 1999, C-416/96, Eddline El-Yassini (Συλλογή 1999, σ. I-1209, σκέψεις 62 έως 64), σύμφωνα με την οποία, μολοντί δεν απαγορεύεται, κατ' αρχήν, σ' ένα κράτος μέλος να αρνηθεί την παράταση της ισχύος της άδειας διαμονής Μαροκινού υπηκόου στον οποίο είχε επιτραπεί η είσοδος στο έδαφός του και η άσκηση εκεί επαγγελματικής δραστηριότητας, αφ' ής στιγμής ο αρχικός λόγος παροχής του δικαιώματος διαμονής έχει παύσει να υφίσταται κατά τον χρόνο της εκπνοής ισχύος της χορηγηθείσας στο ενδιαφερόμενο πρόσωπο άδειας παραμονής, όμως, τούτο δεν ισχύει αν το κράτος μέλος υποδοχής είχε παράσχει στον Μαροκινό διακινούμενο εργαζόμενο συγκεκριμένα δικαιώματα, σχετικά με την άσκηση έμμισθης δραστηριότητας, τα οποία ήσαν ευρύτερα από αυτά που του είχαν παρασχεθεί από το ίδιο αυτό κράτος όσον αφορά τη διαμονή.
- 53 Πάντως, στο αιτούν δικαστήριο απόκειται να καθορίσει αν συντρέχει η περίπτωση αυτή στην υπόθεση της κύριας δίκης, λαμβανομένης υπόψη ιδίως της καταδίκης

του H. Güzeli για παραβίαση των όρων που περιλαμβάνονταν στην άδειά του διαμονής.

54 Κατόπιν των προεκτεθέντων, στο αιτούν δικαστήριο πρέπει να δοθεί η απάντηση ότι το άρθρο 6, παράγραφος 1, πρώτη περίπτωση, της αποφάσεως 1/80 πρέπει να ερμηνευθεί υπό την έννοια ότι ο Τούρκος εργαζόμενος μπορεί να επικαλεσθεί τα δικαιώματα που του παρέχει η διάταξη αυτή μόνον όταν η έμμισθη δραστηριότητα που ασκεί σε δεύτερο εργοδότη πληροί τις νομοθετικές και κανονιστικές διατάξεις του κράτους υποδοχής που αφορούν την είσοδο στη χώρα και την εργασία. Στον εθνικό δικαστή εναπόκειται να προβεί στις αναγκαίες διαπιστώσεις προκειμένου να καθορίσει αν αυτό συμβαίνει όσον αφορά Τούρκο εργαζόμενο που άλλαξε εργοδότη πριν την εκπνοή της τριετίας που προβλέπει το άρθρο 6, παράγραφος 1, δεύτερη περίπτωση, της ίδιας αποφάσεως.

55 Το άρθρο 6, παράγραφος 2, δεύτερη περίοδος, της αποφάσεως 1/80 πρέπει να ερμηνευθεί υπό την έννοια ότι έχει ως σκοπό να εξασφαλίσει ότι οι περίοδοι διακοπής της νόμιμης δραστηριότητας που οφείλονται σε ακούσια ανεργία ή σε ασθένεια μακράς διάρκειας δεν θίγουν τα δικαιώματα που έχουν αποκτηθεί βάσει προηγούμενων περιόδων απασχολήσεως, περιόδων που έχουν διάρκεια αντίστοιχη της καθεμίας των τριών περιπτώσεων της παραγράφου 1 του άρθρου αυτού.

Επί των δικαστικών εξόδων

56 Δεδομένου ότι η διαδικασία έχει ως προς τους διαδίκους της κύριας δίκης τον χαρακτήρα παρεμπόπτοντος που ανέκυψε ενώπιον του εθνικού δικαστηρίου, σ' αυτό

εναπόκειται να αποφανθεί επί των εξόδων. Τα έξοδα στα οποία υποβλήθηκαν όσοι υπέβαλαν παρατηρήσεις στο Δικαστήριο, πλην των ως άνω διαδίκων, δεν αποδίδονται.

Για τους λόγους αυτούς, το Δικαστήριο (πρώτο τμήμα) αποφαινεται:

Το άρθρο 6, παράγραφος 1, πρώτη περίπτωση, της αποφάσεως 1/80, του Συμβουλίου Συνδέσεως ΕΟΚ-Τουρκίας, της 19ης Σεπτεμβρίου 1980, σχετικά με την ανάπτυξη της συνδέσεως, πρέπει να ερμηνευθεί υπό την έννοια ότι ο Τούρκος εργαζόμενος μπορεί να επικαλεσθεί τα δικαιώματα που του παρέχει η διάταξη αυτή μόνον όταν η έμμισθη δραστηριότητα που ασκεί σε δεύτερο εργοδότη πληροί τις νομοθετικές και κανονιστικές διατάξεις του κράτους υποδοχής που αφορούν την είσοδο στη χώρα και την εργασία. Στον εθνικό δικαστή εναπόκειται να προβεί στις αναγκαίες διαπιστώσεις προκειμένου να καθορίσει αν αυτό συμβαίνει όσον αφορά Τούρκο εργαζόμενο που άλλαξε εργοδότη πριν την εκπνοή της τριετίας που προβλέπει το άρθρο 6, παράγραφος 1, δεύτερη περίπτωση, της ίδιας αποφάσεως.

Το άρθρο 6, παράγραφος 2, δεύτερη περίοδος, της αποφάσεως 1/80 πρέπει να ερμηνευθεί υπό την έννοια ότι έχει ως σκοπό να εξασφαλίσει ότι οι περιοδοί διακοπής της νόμιμης δραστηριότητας που οφείλονται σε ακούσια ανεργία ή σε ασθένεια μακράς διάρκειας δεν θίγουν τα δικαιώματα που έχουν αποκτηθεί βάσει προηγούμενων περιόδων απασχολήσεως, περιόδων που έχουν διάρκεια αντίστοιχη της καθεμίας των τριών περιπτώσεων της παραγράφου 1 του άρθρου αυτού.

(υπογραφές)